سَامُونڊيءَ گُنبَذ

سنڌي ترجمو

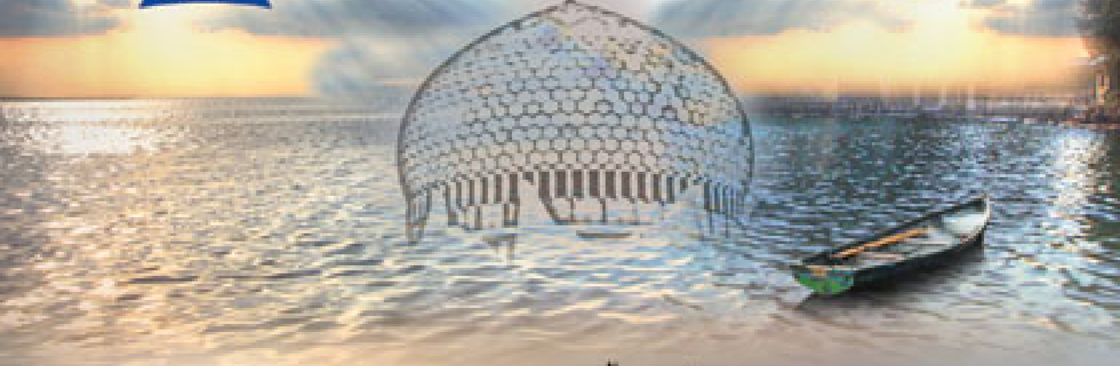

هن رسالي ۾ ......

• روزانو جنّت جي چانئٺ چُمو 5
• ماءُ پيءُ جي نافرمان کي زندگي ۾ سزا ملندي آهي 8
• ماءُ پيءُ بددعا ڏيڻ کان بچڻ ته سنو آهي 9
• ظالم والدين جي به فرمانبرادري لازمي آهي 15
• والدين جي نافرمان جي ڪا عبادت قبول ناهي 18
• مدني چينل گهر گهر سنّتن جون بهارون آڻيندو 24
• هلڻ جون 15 سنّتون ۽ ادب 28

شيخ طريقت، امير اهلسنت، باني دعوت اسلامي، حضرت علامه مولانا ابو بلال
محمد الياس عطار قادري رضوي دامت برڪاتهم العاليه

مكتبة المدينه
(دعوت اسلامي)

هي رسالو شيخ طريقت، امير اهسلنت، بانيءِ دعوت اسلامي، حضرت علامہ مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي دامت برکاتهم العاليه جو اُردو زبان ۾ تحريري بيان آهي.

ساوني گنبذ

مجلس تراجم (دعوت اسلامي) هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمو ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته **مجلس تراجم** (دعوت اسلامي) کي آگاهہ ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ: مڪتب مجلس تراجم (دعوت اسلامي)

عالمي مدني مرڪز فيضان مدينہ محلہ سوداگران

پراڻي سبزي منڊي باب المدينہ ڪراچي

﴿ فون نمبر: 021-34921389-90-91 ﴾

E-mail: majlistarajim@dawateislami.net

اَلحَمدُ لِلّٰہِ رَبِّ العٰلَمِینَ وَالصَّلوٰۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ المُرسَلِینَ
اَمَّا بَعدُ فَاَعُوذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیطٰنِ الرَّجِیمِ ط بِسمِ اللّٰہِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیمِ ط

ساموندي گنبذ

شيطان ڪيتري بہ سستي ڏياري پر هي رسالو مڪمل پڙهو ان شاءَاللهعَزَّوَجَلَّ **خوف خدا نصيب ٿيندو.**

وڏي آواز سان درود شريف پڙهڻ واري جي بخشش ٿي وئي

ڪنهن بزرگ هڪ شخص کي خواب ۾ ڏسي پڇا ڪيائين: مَا فَعَلَ اللّٰہُ بِکَ؟ يعني **الله** عَزَّوَجَلَّ توهان سان ڪهڙو معاملو فرمايو؟ چيائين: **الله**عَزَّوَجَلَّ مون کي بخشي ڇڏيو، پڇا ڪيائين: ڪهڙي سبب سان؟ چيائين: مان هڪ مُحَدِّث صاحب وٽ حديث شريف لکندو هئس، انهن مديني جي تاجدار، **احمد مختار** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم تي درود شريف پڙهيو تہ مون بہ وڏي آواز سان درود شريف پڙهيو ۽ حاضرين ٻڌو تہ انهن بہ درود شريف پڙهيو، **الله تعاليٰ** ان جي برڪت سان اسان سڀني کي بخشي ڇڏيو.

(القول البديع ص 254 مؤسسة الريان بيروت)

صَلُّوا عَلَی الحَبِیب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

الله عَزَّوَجَلَّ **حضرت سيِّدُنا سُلَيمان** عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلَیہِ الصَّلوٰۃُ وَالسَّلَام کي وحي فرمائي تہ سمنڊ جي ڪناري ڏانهن وڃو ۽ اسان جي قدرت جو نظارو

هي بيان امير اهلسنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ العَالِيَه تبليغ قرآن ۽ سنت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوت اسلامي جي عالمي مدني مرڪز فيضان مدينہ ۾ هفتيوار سنتن ڀريي اجتماع ۾ (18رجب المرجب 1431هـ 10/ 7/ 1/) فرمايو، ترميم ۽ اضافي سان لکت ۾ حاضر خدمت آهي. مجلس مڪتبة المدينہ

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم : جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي.

ڪيو. پاڻ علٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام پنهنجي پيروڪارن سان گڏ تشريف وٺي ويا پر ڪا شيءِ نظر نہ آئي، پوءِ پاڻ هڪ جِنّ کي حڪم ڏنو تہ سمنڊ ۾ غوطو لڳائي اندر جي خبر آڻي ڏي، ان غوطو لڳائڻ ڪانپوءِ واپس اچي عرض ڪيو: مان تهہ تائين پهچي نہ سگهيس ۽ نہ ئي ڪا شيءِ نظر آئي، پاڻ علٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ان ڪان وڌيڪ طاقتور جِن کي حڪم ڏنو، ان پهرين ڪان وڌي اُونهائي ۾ غوطو هنيو پر اهو بہ ڪا خبر نہ آڻي سگهيو، پاڻ علٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام پنهنجي وزير آصِف بن بَرَخِيا رَحمَةُ اللهِ تعالٰي عَلَيهِ کي حڪم ڏنو تہ انهن ٿورڙي ئي دير ۾ هڪ عاليشان ڪافوري چار دروازن وارو سفيد سامونڊي گنبذ آڻي سيِّدُنا سُلَيمان علٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جي خدمت ۾ پيش ڪيو! ان جو هڪ دروازو موتي جو، ٻيو ياقوت جو، ٽيون هيري جو، چوٿون زُمُرُّد جو هو، چار ئي دروازا کُليل هجڻ جي باوجود سمنڊ جي پاڻي جو قطرو بہ نہ هو. ان سامونڊي گنبذ جي اندر هڪ خوبصورت نوجوان صاف سٿري لباس ۾ نماز پڙهڻ ۾ مشغول هو، جڏهن اهو نماز مان فارغ ٿيو تہ پاڻ علٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام سلام ڪري سامونڊي گنبذ جي راز بابت پڇا ڪئي، ان عرض ڪيو: يا نبيَّ الله! منهنجو پيءُ مَعذُور ۽ ماءُ نابِين هئي، اَلحَمدُلله عَزَّوَجَلَّ مون ستر سال انهن جي خدمت ڪئي، ماءُ وفات ڪان پهرين دعا ڪئي: يا الله عَزَّوَجَلَّ! منهنجي پٽ کي وڏي عمر عطا فرماءِ، والد محترم وفات وقت دعا فرمائي: ياالله عَزَّوَجَلَّ! منهنجي پٽ کي اهڙي جڳهہ عبادت تي لڳاءِ جو شيطان

رنڌڪ نہ وجهي، والد محترم کي دفن ڪرڻ کان پوءِ جڏهن سمنڊ جي ڪناري آيس تہ مون کي اهو ساموندي گنبذ نظر آيو مان ان ۾ داخل ٿي پيس، ايتري ۾ هڪ فرشتو آيو ان هن گنبذ کي سمنڊ جي تھ ۾ لاٿو. سيِّدُنا سُلَيمان عَلٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جي پڇا ڪرڻ تي ان عرض ڪيو: مان حضرت سيِّدُنا ابراهيم خليل الله عَلٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جي مُقَدَّس دؤر ۾ هتي آيو آهيان، حضرت سيِّدُنا سليمان عَلٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ٻڌائي ورتو تہ هن کي ٻہ هزار سال هن "ساموندي گنبذ" ۾ ٿي چڪا آهن پر اجا تائين جوان آهي، ان جو هڪ وار بہ اڇو ناهي ٿيو، غِذا بابت ان ٻڌايو: روزانو هڪ سائو پکي پنهنجي چهنب ۾ ڪا زَرد (يعني هيڊي) شيء کڻي ايندو آهي، مان هن کي کائيندو آهيان، ان ۾ دنيا جي تمام نعمتن جي لذت هوندي آهي، ان سان منهنجي بک ۽ اُڃ ختم ٿي ويندي آهي. ان کان علاوه اَلحَمدُلله عَزَّوَجَلَّ گرمي، سردي، ننڊ، سُستي، غُنُودگي، اجنَبِيَّت ۽ وَحشَت (يعني گهٻراهٽ ۽ خوف) اهي تمام شيون مون کان پري رهنديون آهن. ان کان پوءِ ان نوجوان جي خواهش تي سيِّدُنا سُلَيمان عَلٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جي حڪم تي حضرت سيِّدُنا آصِف بن بَرَخِيا رَحمَةُ اللهِ تعالیٰ عَلَيهِ ساموندي گنبذ کي کڻي سمنڊ جي تھ ۾ پهچايو، ان کان پوءِ حضرت سيِّدُنا سُلَيمان عَلٰي نَبِيِّنَا وَ عَلَيهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام فرمايو: اي انسانو! الله عَزَّوَجَلَّ توهان تي رحم فرماءِ ڏٺو توهان والدين جي دعا ڪيڏي تہ مقبول ٿيندي آهي! ماءُ پيءُ جي نافرماني کان بچو. (روض الرياحين ص 233 ملخصاً دارالڪتب العلمية بيروت)

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالىٰ عليه واله وسلم: جنهن مون تي ڏينهن ۾ پنجاهه ڀيرا درود پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن مان ان سان مصافحو ڪندس.

الله عَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بخشش ٿئي.

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! خبر پئي ته ماءُ پيءُ جي خدمت وڏي سعادت آهي، جيڪڏهن انهن جي دل خوش ٿي وڃي ۽ دعا ڪن ته بيڙو پار آهي، انهي ضمن ۾ هڪ بي ايمان افروز حڪايت ٻڌو ۽ جهومو:

زخمي آڱر

حضرت سيِّدُنا بايزيد بِسطامي قُدِّسَ سِرُّهُ السَّامي فرمائن ٿا: سياري جي هڪ سخت رات منهنجي امان مون کان پاڻي گهريو، آبخَورو (يعني گلاس) ڀري ڪٽي آيس پر اَمڙ ڪي ننڊ اچي وئي، مون جڳائڻ مناسب نه سمجهيو پاڻي جو گلاس ڪٽي انهي انتظار ۾ ته سجاڳ ٿين ته پاڻي پيش ڪيان، بيهي بيهي گهڻي دير ٿي چڪي هئي ۽ گلاس جو ڪجهه پاڻي وهي منهنجي آڱر تي برف بڻجي ويو هو، بهرحال جڏهن منهنجي اَمڙ سُجاڳ ٿي ته مون پاڻي پيش ڪيو برف جي ڪري منهنجي ڳنڍيل آڱر جيئن گلاس کان جدا ٿي ته ان جي کل به جدا ٿي وئي ۽ ”رت“ وهڻ لڳو ماءُ هي ڏسي فرمايو: هي ڇا ؟ مون سڄي حقيقت بيان ڪئي ته انهن هٿ کڻي دعا ڪئي: اي الله عَزَّوَجَلَّ! آءُ هن کان راضي آهيان تون به هن سان راضي رهجان. (نزهة المجالس ج 1 ص 261 دارالکتب العلميه بيروت)

الله عَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بخشش ٿئي.

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: جيڪو مون تي هڪ ڀيرو درود پڙهندو آهي الله تعالي ان جي لاءِ هڪ قِيراط اجر لکندو آهي ۽ هڪ قيراط احد پهاڙ جيڏو آهي.

روزانو جنت جي چائنٽ چُمو

جن خوش نصيبن جا ماءُ پيءُ زنده آهن انهن کي گهرجي ته روزانو گهٽ ۾ گهٽ هڪ ڀيرو انهن جا هٿ پير ضرور چُمن، والدين جي تعظيم جو وڏو درجو آهي. فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهي: اَلْجَنَّةُ تَحْتَ اَقْدَامِ الْاُمَّهَات يعني جنت مائرن جي قدمن هينان آهي. (مسند الشهاب ج 1 ص 102 حديث 119) يعني انهن سان ڀلائي ڪرڻ جنت ۾ داخلي جو سبب آهي، دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "بہار شریعت" حصي 16 صفحي 88 تي آهي: ماءُ جي پيرن کي چُمي ڏئي سگهي ٿو حديث ۾ آهي: "جنهن پنهنجي ماءُ جو پير چُميو ته ائين آهي جيئن جنت جي چائنٽ (يعني دروازي) کي چُميائين." (درمختار ج 9 ص 606 دارالمعرفة بيروت)

ماءُ جي اڀيان آواز بلند ٿيڻ تي ٻه غلام آزاد ڪيا

ماءُ يا پيءُ کي پري کان ايندي ڏسي ادب ڪندي بيهي رهي، انهن کان اڳين ۾ اڪيون وجهي نه ڳالهائي، سڏ ڪن ته فوراً لَبَّيڪ (يعني حاضر آهيان) چوي، ادب سان "اوهان، توهان" جي لفظن سان ڳالهائي، انهن جي آواز کان پنهنجو آواز بلند ٿيڻ نه ڏي. حضرت سيِّدُنا عبدالله بن عون رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ کي سندن جي ماءُ آواز ڏنو ته جواب ڏيڻ وقت سندن جو آواز ڪجهه بلند ٿي ويو ته پاڻ انهي سبب ٻه غلام آزاد ڪيا.

(حلية الاولياء ج 3 ص 45 حديث 3103 دارالڪتب العلمية بيروت)

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم: جنهن مون تي ڏهہ ڀيرا صبح ۽ ڏهہ ڀيرا شام درود پاڪ پڙهيو تہ ان کي قيامت جي ڏينهن منهنجي شفاعت ملندي.

بار بار حجِ مَبرُور جو ثواب ڪمايو

سُبحٰن اللہ عَزَّوَجَلَّ! اسان جا بُزرگ رَحِمَهُمُ اللہُ تعالیٰ ماءُ پيءُ جا ڪيڏا نہ قدردان هئا ۽ انهن جي ڪيڏي نہ پياري مدني سوچ هوندي هئي، اسان ”بہ غلام“ ڪٿان آڻيون! افسوس! اهڙن معاملن ۾ ”بہ ڪڪڙ“ بلڪ بہ آنا بہ خدا جي راهہ ۾ خرچ ڪرڻ جو جذبو ناهي! اللہ عَزَّوَجَلَّ اسان کي ماءُ پيءُ جي اَهَمِيَّت سمجهڻ جي توفيق ڏي، اٰمين. اچو! بنا ڪنهن خرچ جي مفت ۾ بالڪل مفت ثواب جو خزانو حاصل ڪيو، وڏي شفقت ۽ پيار ۽ محبت سان ماءُ پيءُ جو ديدار ڪيو، ماءُ پيءُ ڏانهن رحمت جي نظر ڪرڻ جي ڇا ڳالهہ ڪجي! سرڪار مدينہ صَلَّى اللہُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان رحمت نشان آهي: جڏهن اولاد پنهنجي ماءُ پيءُ ڏانهن رحمت جي نظر ڪري تہ اللہ عَزَّوَجَلَّ ان جي هر نظر جي بدلي حجِّ مَبرُور (يعني مقبول حج) جو ثواب لکندو آهي . صحابہءِ ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضوَان عرض ڪيو: اگرچہ ڏينهن ۾ سؤ ڀيرا نظر ڪري! فرمايائون: نَعَمْ، اَللہُ اَكْبَرُ وَ اَطْيَبُ يعني ها اللہ عَزَّوَجَلَّ سڀ کان وڏو آهي ۽ سڀ کان وڌيڪ پاڪ آهي ."(شعب الايمان ج 6 ص 186 حديث 7856) يقيناً اللہ عَزَّوَجَلَّ هر شيءِ تي قادر آهي اهو جيتري قدر چاهي ثواب ڏئي سگهي ٿو، هرگز عاجز ۽ مجبور ناهي، لهٰذا جيڪڏهن ڪو پنهنجي ماءُ پيءُ ڏانهن روزانو 100 ڀيرا بہ رحمت جي نظر ڪري تہ اهو ان کي سؤ مقبول حَجن جو ثواب عطا فرمائيندو .

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب! صَلَّى اللہُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم : جيڪو مون تي هڪ ڀيرو درود پڙهندو آهي الله تعاليٰ ان جي لاءِ هڪ قيراط اجر لکندو آهي ۽ هڪ قيراط احد پهاڙ جيڏو آهي.

جنت جو ساٿي

حضرت سيِّدُنا موسيٰ ڪَلِيمُ الله عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام هڪ ڀيري پروردگار عَزَّوَجَلَّ جي دربار ۾ عرض گذار ٿيا . ياربِّ غَفَّار عَزَّوَجَلَّ! مون کي منهنجو جنت جو ساٿي ڏيکار. الله عَزَّوَجَلَّ فرمايو: فلاڻي شهر ۾ وڃو، اتي فلاڻو قاصائي آهي اهو جنّت ۾ توهان جو ساٿي آهي، پوءِ سيِّدُنا موسيٰ ڪليم الله عَلٰی نَبِیِّنَا وَ عَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام اتي ان قاصائي وٽ تشريف وٺي ويا، (ناواقفيت جي باوجود مسافر ۽ مهمان هجڻ جي ڪري) ان پاڻ عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامجي دعوت ڪئي. جڏهن ماني کائڻ ويٺا ته ان وڏو ٽوڪرو پاڻ وٽ رکي ڇڏيو، ان جي اندر ۾ گرهه وجهندو هو پاڻ هڪ گرهه کائيندو هو. ايتري ۾ ڪنهن دروازي کڙڪايو، قاصائي ٻاهر هليو ويو، سيِّدُنا موسيٰ ڪليم الله عَلٰی نَبِیِّنَا وَ عَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام ان زَنبِيل (يعني ٽوڪري) ۾ ڏٺو ته ان ۾ وڏي عمر جا مرد ۽ عورت هئا، سيِّدُنا موسيٰ ڪليم الله عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام تي نظر پئي ته انهن جي چَپن تي مُرڪ اچي وئي انهن پاڻ عَلٰی نَبِیِّنَا وَ عَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام جي رسالت جي شهادت (يعني گواهي) ڏني ۽ انهي وقت وفات فرمائي ويا، قاصائي آيو ته ٽوڪري ۾ پنهنجي والدين کي فوت ٿيل ڏسي معاملو سمجهي ويو ۽ پاڻ عَلٰی نَبِیِّنَا وَعَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام جا هٿ مبارڪ چُمي عرض ڪيائين: توهان الله عَزَّوَجَلَّ جا نبي حضرت موسيٰ ڪليم الله عَلٰی نَبِیِّنَا وَ عَلَیْہِ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام لڳو ٿا، پاڻ فرمايو: تون کي ڪيئن اندازو ٿيو؟ عرض ڪيائين: منهنجا ماءُ پيءُ روزانو نهايت عاجزي سان دعا ڪندا هئا ته ياالله عَزَّوَجَلَّ! اسان کي حضرت

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم: جڏهن توهان مرسلين (عليهم السلام) تي درود شريف پڙهو ته مون تي به پڙهو بيشڪ آءُ سيني جهانن جي ربّ جو رسول آهيان.

موسيٰ ڪليم الله علٰي نَبِيِّنَا وَعَلَيۡهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جي جلوَن ۾ موت نصيب فرماءِ. انهن ٻنهي جي اوچتي وفات تي مون اندازو لڳايو ته اوهان ئي حضرت موسيٰ ڪليم الله علٰي نَبِيِّنَا وَعَلَيۡهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام هوندا. قاصائي وڏيڪ عرض ڪيو: منهنجي ماءُ جڏهن ماني ڪائي وٺندي هئي ته خوش ٿي منهنجي لاءِ اها دعا گهرندي هئي: يااللهعَزَّوَجَلَّ منهنجي پٽ کي جنت ۾ حضرت سيِّدُنا موسيٰ ڪليم الله علٰي نَبِيِّنَا وَعَلَيۡهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام جو ساٿي بڻائجان. سيِّدُنا موسيٰ ڪليم الله علٰي نَبِيِّنَا وَعَلَيۡهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام فرمايو: مبارڪ هجي اللهعَزَّوَجَلَّ تو کي جنت ۾ منهنجو ساٿي بڻايو آهي.

(نزهة المجالس ج 1 ص 266 دارالکتب العلمية بيروت)

اللهعَزَّوَجَلَّ جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بخشش ٿئي.

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ماءُ پيءُ جي نافرمان کي زندگي ۾ سزا ملندي آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان! ماءُ پيءُ جي دعا اولاد جي حق ۾ ڪيڏي نه قبول ٿيندي آهي! جيڪڏهن والدين ناراض ٿي بددعا ڪن ته اها به مقبول آهي. لهٰذا ماءُ پيءُ کي هميشه خوش رکڻ کپي، سرڪار مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمانِ عبرت نشان آهي: ماءُ پيءُ تنهنجي دوزخ ۽ جنت آهن. (ابن ماجه ج 4 ص 186 حديث 3662) هڪ ٻي جڳهه تي ارشاد آهي: سيني گناهن جي سزا اللهعَزَّوَجَلَّ چاهي ته قيامت تائين ناهي ڏيندو، پر ماءُ پيءُ جي نافرماني جي سزا زندگي ۾ ئي ڏيندو آهي.

(المستدرڪ للحاڪم ج 5 ص 216 حديث 7345 دارالمعرفة بيروت)

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم : توهان جتي به هجو مون تي درود پڙهو توهان جو درود مون وٽ پهچندو آهي.

ماءُ کي جواب نہ ڏيڻ وارو گونگو ٿي ويو

منقول آهي: هڪ شخص کي ان جي ماءُ سڏ ڪيو پر ان جواب نہ ڏنو، ان تي ان جي ماءُ ان کي بد دعا ڏني تہ اهو گونگو ٿي ويو . (بِرّ الوالدين للطرطوشي ص 79 مؤسسة الكتب الثقافية بيروت)

ماءُ پيءُ بددعا ڏيڻ کان بچڻ نہ سٺو آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! ڏٺو توهان! ماءُ جي سڏ تي جواب نہ ڏيڻ وارو زندگي ۾ ئي گونگو ٿي ويو! ان ۾ ماءُ پيءُ جي نافرمانن جي لاءِ جتي عبرت جا مدني گل آهن اتي ماءُ پيءُ جي لاءِ بہ غور جو مقام آهي، خصوصاً اهي مائرون جيڪي ڳالهہ ڳالهہ تي پنهنجي اولاد کي ائين چون تہ ٻُڏي وڃي مر، خدا شل ماري، ڪارو منهن ٿئي وغيره بددعائون ڏين ٿيون انهن کي پنهنجي زبان کي قابو ۾ رکڻ گهرجي ڪٿي ائين نہ ٿئي جو قبوليت جي گهڙي هجي دعا قبول ٿي وڃي ۽ اولاد کي سچي پچي ڪجهہ ٿي وڃي ۽ ائين ماءُ پاڻ بہ تڪليف ۾ اچي وڃي! لِهٰذا اولاد کي صرف دعاءِ خير سان نوازڻ وڌيڪ مناسب آهي .

والدين ٻي ملڪ مان گهرائڻ نہ بہ اڇٺو پوندو

دعوت اسلامي جي سنتن جي تربيت جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر ڪرڻ بيشڪ سعادت جي ڳالهہ آهي، دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۽ ٻين مدني ڪمن جي ذمون مچائڻ جي لاءِ ٻاهرين ملڪ سفر ڪرڻ اتي 12 يا 25

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالٰی علیہ والہٖ وسلم : مون تي درود شريف جي ڪثرت ڪريو بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت (يعني پاڪائي) آهي.

مهينا رهڻ به شرف جي ڳالهه آهي پر والدين جي دل آزاري ٿئي ۽ انهن کي سخت پريشاني کي منهن ڏيڻو پوي ته هرگز سفر نه ڪيو، دعوت اسلامي کي سڄي دنيا ۾ عام ڪرڻ جو مقصد پنهنجي واکاڻ ڪرائڻ ناهي بلڪ رضاءِ الٰهي حاصل ڪرڻ آهي، ۽ ماءُ پيءُ جي دل ڏکائي رضاءِ الٰهي جي منزل هرگز نه ملي سگهندي، نيز ٻين شهرن يا ملڪن ۾ نوڪري يا ڪاروبار ڪرڻ وارا به ماءُ پيءُ جي اطاعت ڪندي سفر اختيار ڪن ۽ هي مسئلو چڱي طرح ذهن نشين ڪن، جيئن ته دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "بہارِ شریعت" حصه 16 صفحي 202 تي آهي: "پٽ پرديس ۾ آهي والدين سڏائن ٿا ته اچڻو پوندو خط لکڻ ڪافي ناهي، ائين والدين کي ان جي خدمت جي حاجت آهي ته اچي ۽ انهن جي خدمت ڪري."

ٽير پياڪ ٻار ٻالهائڻ شروع ڪيو!

ماءُ پيءُ جي سڏ تي بنا عُذر جي جواب ۾ تاخير نه ڪيو، ڪجهه ماڻهو ان ۾ ڏاڍي لاپرواهي ڪندا آهن ۽ جواب ۾ تاخير کي مَعَاذَاللهعَزَّوَجَلَّ بُرو ناهن سمجهندا، حالانڪ جيڪڏهن نفل پڙهي رهيا آهن ۽ ماءُ پيءُ کي ان جي خبر ناهي جيڪڏهن اهي معمولي آواز ڏين ته نماز ٽوڙي جواب ڏيڻو آهي (ماخوذ از بهارشريعت ج 1 ص 638) (بعد ۾ ان نفل نماز جو ٻيهر پڙهڻ واجب آهي) جيڪي والدين جي سڏ

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہٖ وسلم : جنهن ڪتاب ۾ مون تي درود شريف لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو فرشتا ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا.

تي هرويرو بي ڏيانيءَ (NO LIFT) جو مظاهرو ڪري انهن جي دل ڏڪائيندا آهن اهي سخت گنهگار ۽ عذابِ نار جا حقدار آهن، اَمڙ آخر اَمڙ هوندي آهي ڪڏهن ڪڏهن غلط فهمي ۾ ان جي واتان بددعا نڪري وڃي ۽ جيڪڏهن قبوليت جي گهڙي هجي ته اولاد آزمائش ۾ پئجي ويندي آهي، هن ضمن ۾ ”بخاري شريف“ ۾ هڪ اسرائيلي بزرگ جي نهايت عبرت انگيز حڪايت بيان آهي، رحمت عالميان، سروَرِ ذيشان صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان عبرت نشان آهي: بني اسرائيل ۾ جُرَيج نالي هڪ شخص هو، اهو نماز پڙهي رهيو هو ته ان جي ماءُ آئي ۽ ان کي سڏ ڪيو، پر ان جواب نه ڏنو، چوڻ لڳو: نماز پڙهان يا ان کي جواب ڏيان وري ان جي ماءُ جو آواز آيو (۽ جواب نه ڏيڻ تي ان بددعا ڏني) ”ياالله عَزَّوَجَلَّ! هن کي ان وقت تائين موت نه ڏي جيستائين هي ڪنهن فاحِشه (يعني بد پيشي واري) عورت جو منهن نه ڏسي. جُرَيج هڪ ڏينهن عبادت خاني ۾ هو، هڪ عورت چيو: مان هن کي ورغلائي ڇڏيندس، لهٰذا اها اچي جُرَيج سان ڳالهائڻ لڳي پر ان انڪار ڪيو، آخرڪار اها هڪ ٻڪرار وٽ وئي ۽ پاڻ کي ان جي حوالي ڪري ڇڏيو، پوءِ ان هڪ ٻار ڄڻيو ۽ ان کي جُرَيج ڏانهن مَنسوب ڪري ڇڏيو، ماڻهو جُرَيج وٽ آيا، ان جو عبادت خانو ٽوڙي ان کي ٻاهر ڪڍي ڇڏيو ۽ ان کي بُرو ڀلو چيائون. جُرَيج وضو ڪري ان ٻار وٽ آيو ۽ پڇا ڪئي: پٽ! تنهنجو پيءُ ڪير آهي؟ ان جواب ڏنو: فلاڻو ٻڪرار، پوءِ ماڻهن چيو تو کي عبادت خانو

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالى عليه واله وسلم : مون تي ڪثرت سان درود شريف پڙهو بيشڪ توهان جو مون تي درود شريف پڙهڻ توهان جي گناهن جي لاءِ مغفرت آهي.

سون جو ٻڻائي ڏينداسين، ان چيو نہ مون کي ساڳي طرح مٽي جو ٻڻائي ڏي. (بخاري ج 2 ص 139 حديث 2482، مسلم ص 1380 حديث 2550)

الله عزوجل جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بخشش ٿئي۔

ماءُ کي کلهن تي کڻي گرم پٿرن تي ڇهہ ميل…

والدين جا حق تمام گهڻا آهن انهن کان بريءُ الذمہ ٿيڻ ممڪن ناهي، جيئن هڪ صحابي رضي الله تعالى عنه بارگاهہ نبوي علي صاحبها الصلوٰة والسلام ۾ عرض ڪيو: هڪ راهہ ۾ اهڙا گرم پٿر هئا جيڪڏهن گوشت جو ٽڪر ان تي رکيو وڃي تہ اهو ڪَباب ٿي وڃي! مون پنهنجي ماءُ کي ڪلهي تي ڇهہ ميل تائين کڻي هليس، ڇا مان ماءُ جي حقن مان فارغ ٿي ويو آهيان؟ سرڪار مدينہ صلى الله تعالى عليه واله وسلم فرمايو: تنهنجي پيدا ٿيڻ تي سُور جا جيترا جهٽڪا ان برداشت ڪيا شايد ان مان هڪ جهٽڪي جو بدلو ٿي سگهي.

(المعجم الصغير للطبراني ج 10 ص 92 حديث 256)

الله عزوجل جي انهن تي رحمت هجي ۽ انهن جي صدقي اسان جي بخشش ٿئي۔

جيڪڏهن عورت بدران مرد کي ٻار ڄڻڻو پوي تہ..!

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! واقعي ماءُ پنهنجي ٻار جي لاءِ سخت تڪليفون برداشت ڪندي آهي، ٻار جي ڄمڻ (Delivery) وقت ٿيڻ واري تڪليف کي ماءُ ئي سمجهي سگهي ٿي مرد جي لاءِ ڪيڏي آساني آهي جو ان کي ڊليوري ناهي ٿيندي. منهنجا آقا اعليٰ حضرت امام اهلسنت مولانا شاهہ امام احمد رضا خان عليه رحمة الرحمٰن فتاويٰ رضويہ جلد 27 صفحي 101 تي فرمائن ٿا: مرد جو تعلق

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم : جيڪو مون تي جمعي جي ڏينهن درود شريف پڙهندو آءُ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس.

رڳو لذت سان آهي ۽ عورت ڪي سوين مصيبتن ڪي منهن ڏيڻو ٿو پوي، نوَ مهينا پيٽ ۾ رکندي آهي هلڻ، ڦرڻ، اُٿڻ ويهڻ، دشوار هوندو آهي پوءِ ويم جي موقعي تي هر جهٽڪي تي موت ڪي منهن ڏيڻو پوندو آهي پوءِ مختلف تڪليفن ۾ نفاس واري (يعني ولادت کان پوءِ خون جي تڪليف ۾ ورتل) جي ننڊ اڏامي ويندي آهي ان جي لاءِ الله تبارڪ و تعاليٰ سيپاري 26 سورة الاَحقَاف ۾ فرمائي ٿو:

حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ كُرْهًا وَّ وَضَعَتْهُ كُرْهًا ؕ وَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ؕ

ترجمو ڪنزالايمان: سندس ماءُ ڪيس پيٽ ۾ رکيو تڪليف سان ۽ ڪيس ڄڻيائين تڪليف سان ۽ ان کي کڻڻ ۽ ان کان ٿڃ ڇڏائڻ جو مدو ٽيهه مهينا آهي

تہ هر بار جي پيدائش ۾ عورت ڪي گهٽ ۾ گهٽ ٽي سال سخت جيل آهي، مرد جي پيٽ مان جيڪڏهن هڪ ڀيري بہ "ڇوهي جو ٻچو" پيدا ٿئي تہ سڄي عمر توبہ ڪري وٺي .

(فتاويٰ رضويہ ج 27 ص 101 رضا فائونڊيشن مرڪز الاولياء لاهور)

زال همدرديءَ جي حقدار هوندي آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! اعليٰ حضرت رَحمَةُ اللهِ تعاليٰ عليهِ جي مبارڪ فتوي مان جتي ماءُ جي حيثيت معلوم ٿي، اتي گهر واريءَ جي اهميت بہ ظاهر ٿي، مڙس ڪي گهرجي تہ خاص ڪري "اُميد" يعني حمل جي ڏينهن ۾ خصوصي شفقت ڪري، ڪم ڪاج ۾ ان جو هٿ ونڊائي محنت جو ڪم نہ وٺي، دڙڪن ذريعي يا ڪنهن بہ طرح ان جي لاءِ صدمي (Tension) جو سبب نہ بڻجي، الغرض

جيترو ٿي سگهي آرام پهچائي. جڏهن ٻہ پنهنجي مدني مني کي پيار ڪري تہ گڏوگڏ ان جي ماءُ تي بہ رحم جي نظر وجهي جو ان ڪلنڊڙ دل کي بهلائڻ واري ”رانديڪي“ جي لاءِ ويچاريءَ ڪيتريون تڪليفون سَٺيون .

کير پيارڻ جي مسئلي جي وضاحت

اعليٰ حضرت رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ جي مبارڪ فتوي ۾ آيت مبارڪ ۾ جيڪو ارشاد آهي ”ان جو ڇڏائڻ ٽيهہ مهينا آهي“ ان جو تعلق کير جي رشتي ۽ حُرمتِ نڪاح سان آهي. دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 1182 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهارشريعت“ جلد 2 صفحي 36 تي آهي: ٻار کي (هجري سال جي حساب سان) ٻہ سال کير پياريو وڃي، ان کان وڌيڪ جي اجازت ناهي، کير پيئڻ وارو چاهي ڇوڪرو هجي يا ڇوڪري، ۽ عوام ۾ جيڪو هي مشهور آهي ڇوڪِريءَ کي ٻہ سال ۽ ڇوڪري کي اڍائي سالن تائين پياري سگهجي ٿو هي صحيح ناهي، اهو حڪم کير پيارڻ جو آهي ۽ نڪاح حرام هجڻ جي لاءِ اڍائي سالن جو وقت آهي يعني ٻن سالن کان پوءِ جيتوڻيڪ کير پيارڻ حرام آهي پر (هجري سن جي اعتبار سان) اڍائي سالن جي اندر جيڪڏهن کير پياري ڇڏيائين نڪاح جي حُرمتِ ثابت ٿي ويندي، ۽ ان کان پوءِ پيتائين تہ حرمتِ نڪاح ناهي جيتوڻيڪ پيارڻ جائز ناهي .

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم : جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نه پڙهي ته ان جفا ڪئي.

ظالم والدين جي به فرمانبرداري لازمي آهي

حضرت سيِّدُنا عبدالله بن عباس رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُما کان روايت آهي ته سرڪار مدينه صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جو فرمان عبرت نشان آهي: ”جنهن هن حال ۾ صبح ڪيو جو پنهنجي ماءُ پيءُ جو فرمانبردار آهي ان جي لاءِ صبح جو ئي جنت جا دروازا کلي ويندا آهن ۽ ماءُ پيءُ مان هڪ هجي ته هڪ دروازو کلندو آهي، ۽ جنهن هن حال ۾ شام ڪئي جو ماءُ پيءُ جي باري ۾ الله عَزَّوَجَلَّ جي نافرماني ڪندو آهي ان جي لاءِ صبح جو ئي جهنّم جا دروازا کلي ويندا آهن ۽ (ماءُ پيءُ مان) ڪو هڪ هجي ته هڪ دروازو کلندو آهي، هڪ شخص عرض ڪيو: جيتوڻيڪ ماءُ پيءُ ان تي ظلم ڪن، فرمايائون: جيتوڻيڪ ظلم ڪن، جيتوڻيڪ ظلم ڪن، جيتوڻيڪ ظلم ڪن.“ (شعب الايمان ج 6 ص 206 حديث 7916)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! واقعي اهو شخص خوش نصيب آهي جيڪو ماءُ پيءُ کي خوش رکي ٿو، جيڪو بد نصيب ماءُ پيءُ کي ناراض ڪندو آهي ان جي لاءِ بربادي آهي، الله تبارڪ و تعاليٰ 15 سيپاري سوره‌ء بني اسرائيل آيت نمبر 23 تا 25 ۾ ارشاد فرمائي ٿو:

وَ بِالْوَالِدَیْنِ اِحْسَانًا ؕ اِمَّا یَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ اَحَدُهُمَاۤ اَوْ كِلٰهُمَا فَلَا تَقُلْ لَّهُمَاۤ اُفٍّ وَّ لَا تَنْهَرْهُمَا وَ قُلْ لَّهُمَا قَوْلًا كَرِیْمًا ﴿۲۳﴾ وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَ قُلْ رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّیٰنِیْ صَغِیْرًا ﴿۲۴﴾ رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا فِیْ نُفُوْسِكُمْ ؕ

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللّٰہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلَّم : اُن شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي وڃي جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي دُرُود شريف نہ پڙهي.

ترجموڪنزالايمان: ۽ ماءُ پيءُ سان چڱو سلوڪ ڪريو جيڪڏهن تنهنجي سامهون انهن مان هڪڙو يا ٻئي پوڙهائپ کي پهچي وڃن تہ انهن کي اُف (هون) نہ چئجان ۽ نہ انهن کي جهڙڪ ۽ انهن سان ڳالهہ تعظيم واري ڳالهاءِ ۽ انهن جي واسطي عاجزي جا پر وڇاءِ نرم دلي سان عرض ڪر اي منهنجا رب تون انهن ٻنهي تي رحم ڪر جيئن انهن ٻنهي مون کي ننڍپڻ ۾ پاليو، توهان جو رب خوب ڄاڻي ٿو جيڪي توهان جي دلين ۾ آهي

ننڍپڻ ۾ ماءُ بہ تہ اولاد جي ”گندگي“ برداشت ڪندي آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! مٿي ذڪر ڪيل آيت ڪريمہ ۾ الله عَزَّوَجَلَّ والدين سان حُسنِ سُلوڪ جو حڪم ڏنو آهي ۽ خاص ڪري انهن جي ٻُڍاپي ۾ وڌيڪ خدمت ڪرڻ جي تاڪيد فرمائي آهي. يقيناً ماءُ پيءُ جو ٻڍاپو انسان کي امتحان ۾ وجهي ڇڏيندو آهي، وڏپڻ ۾ ڪڏهن ڪڏهن بستر تي ئي بَول و بَراز (يعني گندگي) جي ترڪيب ٿيندي آهي جنهن جي ڪري عموماً اولاد بيزار ٿيندي آهي، پر ياد رکو! اهڙي حالت ۾ بہ والدين جي خدمت لازمي آهي، ننڍپڻ ۾ ماءُ بہ آخر ٻار جي گندگي برداشت ڪندي آهي، ٻڍاپي ۽ بيمارين سبب ماءُ پيءُ ۾ ڪيتري بہ چِڙ جي عادت ٿئي، عقل ويندو رهي، گهڻو هُل ڪن، بنا ڪنهن سبب جي وڙهن، چاهي ڪيترو وڙهن، بيشڪ پريشان ڪري وجهن پر صبر صبر ۽ صبر ئي ڪرڻو آهي ۽ انهن جي عزت ئي ڪرڻي آهي، انهن سان بدتميزي ڪرڻ انهن کي دڙڪا ڏيڻ تہ پري جي ڳالهہ پر انهن کي ”اُف يا اوهہ“ بہ ناهي ڪرڻو نہ تہ بازي هٿن مان نڪري سگهي ٿي ۽ ٻنهي جهانن ۾ تباهي مقدر بڻجي سگهي ٿي ڇوتہ والدين جي دل ڏکائڻ وارو هن دنيا ۾ بہ

ذليل ۽ خوار ٿيندو آهي ۽ آخرت ۾ به عذاب جو حقدار هوندو آهي .

دل دُکھانا چھوڑ دیں ماں باپ کا
ورنہ اس میں ہے خسارہ آپ کا

ڳڌهه جهڙو مردو

حضرت سيِّدُنا عوام بن حَوشَب رحمة الله تعالیٰ علیه (جيڪي تبع تابعي بزرگ گذريا آهن ۽ سندن وفات 148ھ ۾ ٿي) فرمائن ٿا: هڪ ڀيري مان ڪنهن ڳوٺ مان گذريس، ان جي ڪناري تي قبرستان هو، عصر کان پوءِ هڪ قبر ڦاٽي ۽ ان مان هڪ اهڙو ماڻهو نڪتو جنهن جو مٿو ڳڌهه جو ۽ باقي جسم انسان جو هو، ان ٽي ڀيرا ڳڌهه وانگر هينگون ڪيون (يعني آواز ڪيائين) پوءِ قبر ۾ هليو ويو ۽ قبر بند ٿي وئي. هڪ پوڙهي عورت سُٽ ڪَتي رهي هئي عورت مون کي چيو: هن پوڙهي عورت کي ڏسي رهيا آهيو؟ مون چيو: هن جو ڪهڙو معاملو آهي؟ چيائين: هي قبر واري جي ماءُ آهي، اهو شرابي هو جڏهن شام جو گهر ايندو هو ته ماءُ نصيحت ڪندي هئي ته اي پٽ! الله عزوجل کان ڊڄ آخر ڪيستائين هن ناپاڪ کي پيئيندي! هي جواب ڏيندو هو: تون ڳڌهه وانگر چو ٿي رڙيون ڪرين. هن شخص جو عصر جي وقت انتقال ٿيو جڏهن کان وفات ٿي آهي هر ڏينهن عصر کان پوءِ هن جي قبر ڦاٽندي آهي ۽ هي ائين ٽي ڀيرا ڳڌهه وانگر آواز ڪڍي پوءِ قبر ۾ هليو ويندو آهي ۽ قبر بند ٿي ويندي آهي .

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالى عليه واله وسلم : جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي.

والدين جي نافرمان جي ڪا عبادت قبول ناهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! الله تَوَّاب عَزَّوَجَلَّ جي بارگاهه ۾ اسان توبهه ڪيون ٿا ۽ ان کان عافِيّت جو سوال ڪيون ٿا. هاءِ! ماءُ پيءُ جي دل آزاري ڪيتري وڏي رُسوائي ۽ درد ناڪ عذاب جو سبب آهي حديث پاڪ ۾ آهي: عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ يعني عذاب قبر حق آهي. (سنن نسائي ص 225 حديث 1305) ڪڏهن ڪڏهن دنيا ۾ ان جو نظارو ڏيکاريو ويندو آهي ته جيئن ماڻهو عبرت حاصل ڪن. پيءُ جي نافرمان جي باري ۾ پڇا ڪيل سوال جي جواب ۾ منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلسنت، مولانا شاهه امام احمد رضا خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن فرمائن ٿا: پيءُ جي نافرماني الله جَبّار ۽ قَهّار جي نافرماني آهي ۽ پيءُ جي ناراضگي الله جَبّار و قَهّار جي ناراضگي آهي، ماڻهو ماءُ پيءُ کي راضي ڪري ته اهي ان جي لاءِ جنت آهن ۽ ناراض ڪري ته اهي هن جي لاءِ دوزخ آهن. جيستائين پيءُ کي راضي نه ڪندو ان جو نه ڪو فرض، نه ڪو نفل ۽ نه ڪو نيڪ عمل اصلاً مَقبول آهي، آخرت جي عذاب کان علاوه دنيا ۾ ئي سخت بلا (يعني شديد آفت) نازل ٿيندي، مرڻ مهل مَعَاذَالله عَزَّوَجَلَّ ڪلمو نصيب نه ٿيڻ جو خوف آهي.

(فتاويٰ رضويه ج 24 ص 384، 385)

ماءُ پيءُ مَعَاذَالله عَزَّوَجَلَّ ڪافر به هجن تڏهن به شريعت جي دائري ۾ رهندي انهن سان حُسنِ سلوڪ ڪرڻ ضروري آهي. دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينه جي شايع ٿيل 1182

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تعالٰی علیہ وآلہٖ وسلَّم : جنهن مون تي ڏهه ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي.

صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بہارِ شریعت“ جلد ۾ صفحي 452 تي صدر الشريعة، بدرالطريقة حضرت علامہ مولانا مفتي امجد علي اعظمي علیہ رحمۃُ القوی عالمگيري جي حوالي سان نقل ڪن ٿا: ”جيڪڏهن ڪنهن مسلمان جو پيءُ يا ماءُ ڪافر آهن ۽ چون تہ مون کي بت خاني ۾ پهچائي اچو تہ ونيءَ نہ وڃي جيڪڏهن اتان اچڻ چاهين تہ وني آڻي سگهي ٿو.“ (فتاويٰ عالمگيري ج 2 ص 350)

ماءُ پيءُ کي گاريون ڏيارڻ وارا

جيڪي ماڻهو ٻين جي ماءُ کي گاريون ڏيڻ وارا هوندا آهن اهي تمام برا ماڻهو آهن، دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بہارِ شریعت“ حصي 16 صفحي 195 تي صدرُالشَّريعه، بدرُالطريقه حضرت علامہ مولانا مفتي امجد علي اعظمي علیہ رحمۃُ القوی عالمگيري جي حوالي سان نقل ڪن ٿا: رسول الله صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جو فرمان حقيقت نشان آهي: اها ڳالهہ گناهہ ڪبيرهہ مان آهي تہ ماڻهو پنهنجي والدين کي گاريون ڏي ماڻهن عرض ڪيو: يارسول الله صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ڇا ڪو پنهنجي والدين کي بہ گاريون ڏيندو آهي؟ فرمايائون: ها ان جي هي صورت آهي جو ماڻهو ٻين جي پيءُ کي گار ڏيندو آهي، سامهون وارا هن جي پيءُ کي گار ڏيندو آهي ۽ هي ٻين جي ماءُ کي گار ڏيندو آهي، سامهون وارا هن جي ماءُ کي گار ڏيندو آهي. (صحيح مسلم ص 60 حديث 146) اها

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم: جنھن مون تي ڏينھن ۾ پنجاھ ڀيرا درود پاڪ پڙھيو قيامت جي ڏِينھن مان ان سان مصافحو ڪندس.

حديث نقل ڪرڻ ڪان پوءِ حضرت علامہ مولانا مفتي امجد علي اعظمي عليہ رحمۃ القوي فرمائن ٿا: صحابہ ڪرام عَلَيۡهِمُ الرِّضۡوَان جن عرب جي جاهليت جو زمانو ڏٺو هو، انهن کي اهو سمجهہ ۾ نہ آيو تہ پنهنجي ماءُ پيءُ کي ڪو گار ڪيئن ڏيندو يعني (ڪو ماءُ پيءُ کي گار بہ ڏئي سگهي ٿو) اها ڳالهہ انهن جي سمجهہ ڪان ٻاهر هئي، حضور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ٻڌايو تہ مراد ٻئي ڪان گار ڏيارڻ آهي ۽ هاڻي اهو زمانو اچي ويو آهي ڪجهہ ماڻهو پنهنجي ماءُ پيءُ کي گاريون ڏيندا آهن ۽ ڪو لحاظ ناهن ڪندا. (بهار شريعت)

ٻاهہ جي ٽارين تي لٽڪڻ وارا

حضرت سيِّدُنا امام احمد بن حَجَر مڪي شافعي عليہ رحمۃ القوي نقل ڪن ٿا: سروَرِ ڪائنات، شاهِ موجودات صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان عبرت نشان آهي: مِعراج جي رات مون ڪجهہ ماڻهو ڏٺا جيڪي ٻاهہ جي ٽارين سان لٽڪيل هئا، مون پڇا ڪئي: اي جبرئيل! اهي ڪير ماڻهو آهن؟ عرض ڪيائين: اَلَّذِيۡنَ يَشۡتُمُوۡنَ اٰبَآءَهُمۡ وَ اُمَّهَاتِهِمۡ فِي الدُّنۡيَا يعني اهي ماڻهو آهن جيڪي دنيا ۾ پنهنجي ماءُ پيءُ کي بُرو ڀلو چوندا هئا.

(الزواجر عن اقتراف الكبائر ج 2 ص 139 دار المعرفة بيروت)

برسات جي ڦڙن برابر ٽانڊا

منقول آهي: جنهن پنهنجي والدين کي گار ڏني ان جي قبر ۾ ٻاهہ جا ايترا ٽانڊا لهندا آهن جيترا (برسات جا) قطرا آسمان مان زمين تي ڪرندا آهن. (ايضاً ص 140)

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم: جيڪو مون تي هڪ ڀيرو درود پڙهندو آهي الله تعاليٰ ان جي لاءِ هڪ قيراط اجر لکندو آهي ۽ هڪ قيراط احد پهاڙ جيڏو آهي.

قبر پاسريون ڀڃي ڇڏيندي آهي

منقول آهي: جڏهن پيءُ جي نافرمان کي دفن ڪيو ويندو آهي ته قبر ان کي دٻائيندي آهي ايستائين جو ان جون پاسريون (ٽٽي) هڪٻئي ۾ ملي ويندي يون آهن. (ايضاً)

جنت ۾ نه ويندا

حضرت سيِّدُنا عبدالله بن عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہما کان روايت آهي رسول ذيشان، نورِ رحمٰن صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم جو فرمان عبرت نشان آهي: ٽي شخص جنت ۾ نه ويندا ﴿1﴾ ماءُ پيءُ کي ستائڻ وارو ﴿2﴾ دَيُّوث ۽ ﴿3﴾ مرداڻي بناوٽ رکڻ واري عورت.

(المستدرک ج ا ص 252 حديث 252)

جيڪڏهن ماءُ پيءُ پاڻ ۾ جهڳڙو ڪن ته اولاد ڇا ڪري؟

منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلسنت، مولانا شاهه امام احمد رضاخان علیہ رحمۃ الرحمٰن فرمائن ٿا: جيڪڏهن ماءُ پيءُ پاڻ ۾ وڙهن ته نه ماءُ جو ساٿ ڏي نه پيءُ جو، هرگز ائين نه ڪري جو ماءُ جي محبت ۾ پيءُ تي سختي ڪري، پيءُ جي دل آزاري يا ان کي سامهون جواب ڏيڻ يا بي ادبي سان اکين ۾ اکيون ملائي ڳالهائڻ هي سڀ حرام، ۽ الله عزوجل جي نافرماني آهي، اولاد کي ماءُ پيءُ مان ڪنهن جو ائين ساٿ ڏيڻ هرگز جائز ناهي، اهي ٻئي ان جي لاءِ جنت ۽ دوزخ آهن، جنهن کي به ايذاء ڏيندو جهنم جو حقدار ٿيندو. والعِياذُ بِالله (يعني الله عزوجل جي پناهه) خالق جي نافرماني ڪرڻ ۾ ٻئي ڪنهن جي فرمانبرداري ناهي. مثلاً ماءُ چاهي ٿي

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم :جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درود پاڪ پڙهيو ته ان کي قيامت جي ڏينهن منهنجي شفاعت ملندي.

ته پڻ پيءُ کي ڪنهن طرح آزار پهچائي ۽ جيڪڏهن پڻ نٿو مڃي يعني سختي ڪرڻ لاءِ راضي نه ٿو ٿئي ته هو ناراض ٿئي ٿي ته ماءُ کي ناراض ٿيڻ ڏي ۽ هرگز انهي معاملي ۾ ماءُ جي ڳالهه نه مڃي اهڙي طرح ماءُ جي باري ۾ پيءُ جي ڳالهه نه مڃي. علماءِ ڪرام هن طرح ورهاست فرمائي آهي ته خدمت ۾ ماءُ کي ترجيح آهي ۽ تعظيم پيءُ جي وڌيڪ آهي ڇاڪاڻ ته هو ماءُ جو حاڪم ۽ آقا آهي. (فتاويٰ رضويه ج 24 ص 390)

والدين ڏاڙهي ڪوڙائڻ جو حڪم ڏين ته نه مڃي

خبر پئي ته ماءُ پيءُ جيڪڏهن ڪنهن ناجائز ڳالهه جو حڪم ڏين ته انهن جي ڳالهه نه مڃو، جيڪڏهن ناجائز ڳالهين ۾ انهن جي پيروي ڪنداسين ته گناهگار ٿينداسين، مثلاً ماءُ پيءُ ڪوڙ ڳالهائڻ جو حڪم ڏين يا ڏاڙهي ڪوڙائڻ جو حڪم ڏين يا هڪ مُٺ کان گهٽائڻ جو حڪم ڏين ته انهن جون اهي ڳالهيون ڪنهن به صورت ۾ نه مڃو ڇاهي اهي ڪيترو به ناراض ٿين، اوهان هرگز نافرمان نه چورائيندا، ها جيڪڏهن مڃي ورتيون ته خداءِ حنّان و منّان عَزَّوَجَلَّ جا ضرور نافرمان سڏرائيندا، اهڙي طرح ماءُ پيءُ جي پاڻ ۾ طلاق ٿي پئي ته هاڻ پلي ماءُ روئي روئي ڪري چوي ڪير نه بخشيندس ۽ حڪم ڏي پنهنجي والد سان نه مِلجان ته اهو حڪم نه مڃي، والد سان ملڻو پوندو ۽ ان جي خدمت ڪرڻي پوندي انهن جي جيتوڻيڪ جدائي ٿي چڪي هجي پر اولاد جو رشتو ساڳئي طرح سان باقي آهي اولاد تي ٻنهي جا حق برقرار آهن.

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلم: جيڪو مون تي هڪ ڀيرو درود پڙهندو آهي الله تعالي ان جي لاءِ هڪ قيراط اجر لکندو آهي ۽ هڪ قيراط احد پهاڙ جيڏو آهي.

جيڪڏهن والدين ناراضگيءَ ۾ فوت ٿين ته ڇا ڪري؟

جنهن جا والدين ناراضگي ۾ فوت ٿي وڃن اهو انهن جي لاءِ بخشش جي دعا وڏيڪ ڪري، مرڻ واري جي لاءِ سڀ کان وڏو تحفو بخشش جي دعا آهي ۽ انهن جي طرفان وڌ مان وڌ اِيصالِ ثواب ڪري، اولاد جي طرفان مسلسل نيڪين جا تحفا ملندا ته اميد آهي مَرحُوم والدَين راضي ٿي ويندا، دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "بہارِ شریعت" حصي 16 صفحي 197 تي آهي، رسول الله صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمايو: "جنهن جا ماءُ پيءُ ٻئي يا ڪنهن هڪ جو انتقال ٿي وڃي ۽ هي انهن جي نافرماني ڪندو هو، هاڻي انهن جي لاءِ سدائين اِستِغفار ڪندو رهندو آهي ايستائين جو الله عَزَّوَجَلَّ ان کي نيڪو ڪار لکي ڇڏيندو آهي. (شعب الايمان ج 6 ص 202 حديث 7902) ٿي سگهي ته مڪتبة المدينہ جا شايع ٿيل رسالا وغيره وس آهر اِيصالِ ثواب جي نيّت سان ورهايو جيڪڏهن اِيصالِ ثواب جي لاءِ والدين جا نالا ۽ پنهنجو پتو وغيره رسالي يا ڪتاب تي ڇپائڻ چاهيو ته مڪتبة المدينہ سان رابطو ڪيو.

ماءُ پيءُ جو قرض لاهيو

سرڪار نامدار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جن جو فرمان خوشگوار آهي: جيڪو شخص پنهنجي والدين جي انتقال کانپوءِ انهن جي قسم سچي ڪري ۽ انهن جو قرض لاهي ۽ ڪنهن جي پيءُ ماءُ کي بُرو پلو چئي ڪري انهن کي بُرو پلو نہ چورائي اهو والدين سان

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم: جڏهن توهان مرسلين (عليهم السلام) تي درود شريف پڙهو تہ مون تي بہ پڙهو بيشڪ آءُ سيني جهانن جي ربّ جو رسول آهيان.

پلائي ڪندڙ لکيو ويندو جيتوڻيڪ (انهن جي حياتي ۾) "نافرمان" هو ۽ جيڪو انهن جي قسم پوري نہ ڪري ۽ انهن جو قرض نہ لاهي ۽ ڪنهن جي والدين کي بُرو پلو چئي انهن کي بُرو پلو چورائي اهو نافرمان لکيو ويندو جيتوڻيڪ انهن جي حياتي ۾ پلائي ڪرڻ وارو هو. (المعجم الاوسط للطبراني ج 4 ص 232 حديث 5819)

جمعي جي ڏينهن والدين جي قبر تي حاضريءَ جو ثواب

خاتَمُ المُرسَلِين، رَحمةٌلّلعٰلمين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن جو فرمان رحمت نشان آهي: جيڪو پنهنجي ماءُ پيءُ بنهي يا هڪ جي قبر تي هر جمعي تي حاضر ٿيندو الله عَزَّوَجَلَّ ان جا گناهہ بخشي ڇڏيندو ۽ ماءُ پيءُ سان پلائي ڪرڻ وارو لکيو ويندو.
(نوادرالاصول للحکيم الترمذي ص 97 حديث 130)

مدني چينل گهر گهر سنتن جون بهارون آڻيندو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! والدين جي نافرماني کان پاڻ کي بچائڻ ۽ ان جي اطاعت جو جذبو حاصل ڪرڻ لاءِ ۽ پنهنجي دل ۾ عشق رسول جي شمع روشن ڪرڻ ۽ سينو محبت رسول جو مدينو بڻائڻ جي لاءِ دعوت اسلامي جي مدني ماحول سان هر دم وابستہ رهو، اِن شاءالله عَزَّوَجَلَّ هن مدني ماحول جي برڪت سان راهِ سنّت تي هلڻ، نيڪيون ڪرڻ، گناهن کان بچڻ ۽ ايمان جي حفاظت جي تڙپ پيدا ٿيندي. **سنتن جي تربيت جي لاءِ مدني قافلن ۾ عاشقانِ رسول** سان گڏ سفر ۽ روزانو گهٽ ۾ گهٽ 12 منٽ فڪرِ مدينہ ڪريو ۽ ان ۾ مدني انعام جو رسالو پر ڪري

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : توهان جتي به هجو مون تي درود پڙهو توهان جو درود مون وٽ پهچندو آهي.

وڃو ان شاءَ الله عَزَّوَجَلَّ ٻنهي جهانن ۾ ٻيڙا پار ٿيندا، دعوت اسلامي جي مدني ماحول جي برڪتن کي سمجهڻ لاءِ هن مدني بهار کي ملاحظہ فرمايو: ميرپور نمبر 11 (ڍاڪا بنگلاديش) جي هڪ مبلغ دعوت اسلامي جي بيان جو خلاصو آهي: منهنجي هڪ ڀيري راهہ تي هلندي هڪ شخص سان ملاقات ٿي مونکي ڏسندي اهو چوڻ لڳو: ڇا اوهان کي خبر آهي مان ٻارن ٻچن سان ڪيڏانهن وڃي رهيو آهيان؟ پوءِ پاڻ جواب ڏيندي چيائين: دراصل ڳالهہ هي آهي تہ منهنجا والدين مون کان ناراض هئا ۽ مان والدين کان ناراض هئس، دعوت اسلامي جي مدني چينل تي ٿيندڙ سنتن ڀريي بيان "ماں باپ کے حقوق" ڏسڻ جي برڪت سان مون کي احساس ٿيو تہ مان والدين جي نافرماني ڪري وڏو گناهہ ڪيو آهي تنهن ڪري معافي گهرڻ لاءِ ٻارن ٻچن سان گڏ والدين جي خدمت ۾ حاضري لاءِ وڃي رهيو آهيان، الله تعاليٰ دعوت اسلامي ۽ مدني چينل کي ترقي عطا فرمائي .

راہِ سنّت پر چلا کرسب کو جنّت کی طرف
لے چلے بس اِک یہی ہے مَدَنی چینل کا ہدَف
یا خدا ہے اِلتِجا عطّارؔ کی
سنّتیں اپنائیں سب سرکار کی

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ماءُ جي بد دعا سان ننڍڙ ڪنجي وئي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! هن مدني بهار سان مدني چينل جي

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم : مون تي درود شريف جي ڪثرت ڪريو بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت (يعني پاڪائي) آهي.

افاديت معلوم ٿي هن مدني بهار ۾ ”ماں باپ کے حقوق“ جو بيان آهي واقعي ماءُ پيءُ جي حقن کان آجو ٿيڻ نهايت دشوار آهي ان جي لاءِ سڄي عمر ڪوشش ڪرڻي پوندي ۽ ماءُ پيءُ جي ناراضگي کان سدائين بچڻو پوندو، جيڪي ماڻهو ماءُ پيءُ کي ستائيندا آهن انهن جو دنيا ۾ بہ انجام برو ٿيندو آهي جيئن علامہ ڪَمالُ الدين دَميري رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ **نقل ڪن ٿا:** ”زَمَخشَري (جيڪومُعتَزلي فرقي جو وڏو مشهور عالم هو ان) جي هڪ ٽنگ ڪٽيل هئي ماڻهن جي پڇڻ تي ان انڪشاف ڪيو هي منهنجي ماءُ جي بددعا جو نتيجو آهي، ڳالهہ هي آهي تہ مون ننڍپڻ ۾ هڪ جهرڪي پڪڙي ۽ ان جي ٽنگ ۾ هڪ ڏور ٻڌي هئي اتفاق سان اها منهنجي هٿ مان اڏري هڪ ديوار جي سوراخ ۾ گهسي وئي پر ڏور ٻاهر ئي هئي مون ڏور مان پڪري زور سان ڇڪ ڏني تہ جهرڪي ٻاهر آئي پر ويچاري جي ٽنگ ڏور سان ڪٽجي چڪي هئي، منهنجي اَمڙ هي دردناڪ مَنظر ڏسي صدمي وچان تڙپي ڪري سندن جي واتان منهنجي لاءِ هي بددعا نڪتي: ”جهڙي نموني تون هن ٻي زبان جي ٽنگ ڪٽي آهي الله تعاليٰ تنهنجي بہ ٽنگ ڪٽي“ ڪجهہ وقت کان پوءِ مون علم حاصل ڪرڻ لاءِ ”بخارا“ ڏانهن سفر ڪيو سفر ڪندي مان سواري تان ڪري پئس، ٽنگ تي شديد ڌڪ لڳو، ”بخارا“ پهچي ڪافي علاج ڪرايو پر تڪليف نہ وئي آخرڪار ٽنگ ڪٽائڻي پئي، (ائين ماءُ جي بددعا پوري ٿي)

(حياةالحيوان الڪبريٰ ج 2 ص 163)

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : جنهن ڪتاب ۾ مون تي درود شريف لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو فرشتا ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا.

پير پڪڙي ماءُ پيءُ کان معافي وٺي ڇڏيو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! جيڪڏهن اوهان جا ماءُ پيءُ يا انهن مان ڪو هڪ ناراض آهي ته جلد ئي هٿ ٻڌي، پيرين پئي روئي ڪري معافي تلافي جي ترڪيب بڻايو، انهن جا جائز مطالبه پورا ڪيو ان ۾ ئي ٻنهي جهانن جي ڀلائي آهي والدين جي حقن جي باري ۾ مزيد معلومات جي لاءِ مڪتبة المدينه جي جاري ڪيل ٻه عدد V.C.DS (1) "ماں باپ کے حقوق" (2) رمضان المبارڪ جي اِعتِڪاف (1430هه) ۾ ٽيڻ واري مدني مُذاڪري جي V.C.D بنام "والدین کے نافرمانوں کا انجام" ملاحظه فرمايو

دل دُکھانا چھوڑدیں ماں باپ کا　　　کینۂ مسلم سے سینہ پاک کر
ورنہ ہے اِس میں خسارہ آپ کا　　　اِتّباعِ صاحِبِ لو لاک کر
یا خدا ہے اِلتجا عطّار کی
سنّتیں اپنائیں سب سرکار کی

صَلُّوا عَلَی الحَبِیب!　　　صَلَّی اللہُ تَعالٰی عَلٰی مُحَمَّد

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو، تاجدار رسالت، شهنشاهِ نُبُوَّت، مصطفيٰ جانِ رحمت صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جو فرمان جنّت نشان آهي: جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو. (ابن عساڪر ج 9 ص 343)

صَلُّوا عَلَی الحَبِیب!　　　صَلَّی اللہُ تَعالٰی عَلٰی مُحَمَّد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلَّم : مون تي ڪثرت سان درود شريف پڙهو بيشڪ توهان جو مون تي درود شريف پڙهڻ توهان جي گناهن جي لاءِ مغفرت آهي.

”راهہ مدينہ جو مسافر“جي پندرهين اکرن جي نسبت سان هلڻ جون 15 سنتون ۽ ادب

﴿1﴾ سيپاري 15 سورهٔ بني اسرائيل آيت نمبر 37 ۾ ارشاد ربُّ العِبَاد آهي:

وَلَا تَمۡشِ فِی الۡاَرۡضِ مَرَحًا ۚ اِنَّکَ لَنۡ تَخۡرِقَ الۡاَرۡضَ وَلَنۡ تَبۡلُغَ الۡجِبَالَ طُوۡلًا ﴿۳۷﴾

ترجموڪنزالايمان: ۽ زمين ۾ آڪڙ ڪري نہ هل بيشڪ تون زمين کي هرگز چيري نہ سگهندين ۽ هرگز پهاڙن جي اوچائي کي نہ پهچندين

﴿2﴾ دعوت اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبة المدينہ جي شايع ٿيل ڪتاب ”بہارِ شريعت“ حصي16 صفحي 78 تي فرمان مصطفيٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم آهي هڪ شخص بہ چادرون پائي تڪَبُّر سان هلي رهيو هو ۽ گهمنڊ ۾ هو اهو زمين ۾ داخل ڪيو ويو ۽ اهو قيامت تائين زمين ۾ داخل ڪيو ويندو. (صحيح مسلم حديث 5465) ﴿3﴾ سروَرِ ڪائنات، شهنشاهِ موجودات صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ڪڏهن ڪڏهن هلندي پنهنجي ڪنهن صحابي جو هٿ پنهنجي مبارڪ هٿ ۾ پڪڙيندا هئا (المعجم الکبير للطبراني ج 7 ص 162) اَمرَد جو هٿ نہ پڪڙيو، شهوت سان ڪنهن بہ اسلامي ڀاءُ جو هٿ پڪڙڻ يا مصافحو ڪرڻ (يعني هٿ ملائڻ) يا گلي ملڻ حرام ۽ جهنم ۾ وٺي ويندڙ ڪم آهي ﴿4﴾ رسولِ اڪرم، نورِمُجَسَّم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم هلندا هئا تہ ڪجهہ اڳيان طرف جهڪي هلندا هئا جڻ تہ پاڻ مٿانهون کان هيٺ پيا لهن. (الشمائل المحمديہ للترمذي ص 87 رقم 118) ﴿5﴾ گلي ۾ سون يا ڪنهن بہ ڌاتو (يعني ميٽل) جي چين پائي ماڻهن

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہٖ وسلم : جنهن مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي.

ڪي ڏيڪارڻ لاءِ گلو ڪولي هرگز نه هلو ڇوته هي بيوقوفن، مَغرُورن ۽ فاسِقن جي چال آهي، گلي ۾ سون جي چين پائڻ مرد جي لاءِ حرام ۽ ٻي ڌاتو جي به ناجائز آهي ﴿6﴾ جيڪڏهن ڪا رڪاوٽ نه هجي ته رستي جي ڪناري ڪناري وچٿري چال هلي نه ايترو تيز جو ماڻهن جون نگاهون اوهان ڏانهن ٿين ته تڪڙو تڪڙو ڪيڏانهن وڃي رهيو آهي! نه ايترو آهستي جو ڏسڻ واري کي اوهان بيمار لڳو ﴿7﴾ راهه هلندي بلاضرورت هيڏانهن اوڏانهن ڏسڻ سنت ناهي، هيٺ نگاهه ڪري باوقار طريقي سان هلو. حضرت سيِّدُنا حَسَّان بن ابي سِنان رحمۃ اللہ تعالٰی علیہ عيد جي نماز لاءِ گهر موٽيا ته گهرواريءَ چوڻ لڳي: اڄ ڪيترين عورتون ڏٺيون؟ پاڻ رحمۃ اللہ تعالٰی علیہ خاموش رهيا جڏهن ان گهڻو زور ڏنو ته فرمايو: ”گهر مان نڪرڻ کان توهان وٽ واپس موٽڻ تائين مان پنهنجي (پيرن جي) آگوٺن ڏانهن ئي ڏسي رهيو هئس“ (ڪتاب الورع مع موسوعہ امام ابن ابي الدنيا ج1 ص 305) سبحٰن الله عَزَّوَجَلَّ الله وارا راهه تان گذرندي بلا ضرورت خاص ڪري رش جي موقعي تي هيڏانهن هوڏانهن نه ڏسندا هئا متان ائين نه ٿئي جو شرعاً جنهن جي اجازت ناهي ان تي نظر پئجي وڃي! هي سندن رحمۃ اللہ تعالٰی علیہ جن جي تقويٰ هئي، شرعي مسئلو هي آهي ته ڪنهن عورت تي اوچتو نظر پئجي وڃي ۽ يڪدم نظر ٻي پاسي ڪري ته گناهگار ناهي ﴿8﴾ ڪنهن جي گهر جي صَحن يا دري ڏانهن بلا ضرورت نظر ڪٽي ڏسڻ مناسب ناهي ﴿9﴾ هلڻ يا ڏاڪڻ تان لهڻ مهل هي

احتياط ڪيو تہ جوتن جو آواز پيدا نہ ٿئي اسان جي پياري آقا صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کي جوتن جو آواز پسند نہ هو ﴿10﴾ راهہ ۾ بہ عورتون بيٺيون هجن يا وڃي رهيون هجن تہ انهن جي وچ مان نہ گذرو جو حديث پاڪ ۾ هن جي مُمانعت آيل آهي ﴿11﴾ راهہ تان هلندي بيٺي بلڪ ويٺي بہ ماڻهن جي سامهون ٿُڪ اڇلائڻ، نڪ صاف ڪرڻ، ڪن ۾ آڱر وجهڻ ڪن ڪنهڻ، بدن جو مير آڱر سان صاف ڪرڻ، پردي جي جڳهہ ڪنهڻ وغيره تهذيب جي خلاف آهي ﴿12﴾ ڪجهہ ماڻهن جي عادت هوندي آهي تہ رستي تي هلندي جيڪا بہ شي سامهون آئي ان کي لتون هڻندي گذرندا آهن، هي بالڪل غير مُهَذَّب طريقو آهي ائين ڪرڻ سان ڪنهن جو پير زخمي ٿيڻ جو انديشو آهي ۽ اخبار يا لڪائي وارن دٻن، پيڪٽن، ۽ مِنرل واٽر جي خالي بوتلن وغيره کي لت هڻڻ ۾ بي ادبي بہ آهي ﴿13﴾ پيادل هلڻ جا اهي قانون جيڪي شريعت جي خلاف نہ هجن انهن جي پاسداري ڪيو، مثلاً گاڏين جي اچ وڃ تي رستو پار ڪرڻ لاءِ ميسر هجي تہ ”زيبرا ڪراسنگ“ يا ”اوور هيڊ پل“ (يعني رستو پار ڪرڻ واري پل) استعمال ڪيو ﴿14﴾ جنهن پاسي کان گاڏيون اچي رهيون هجن ان پاسي نهاريندي رستو پار ڪيو، جيڪڏهن اوهان وچ رستي تي آهيو ۽ گاڏي اچي رهي هجي تہ ڀڄڻ کان بهتر آهي اتي بيهي رهي انهي ۾ وڌيڪ حفاظت آهي ريل گاڏي جي گذرڻ جي وقت پٽڙي تان گذرڻ پنهنجي موت کي دعوت ڏيڻ آهي ۽

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالٰی علیہ والہٖ وسلم :جنهن مون تي ڏينهن ۾ پنجاھ ڀيرا درود پاڪ پڙهيو قيامت جي ڏينهن مان ان سان مصافحو ڪندس.

ريل گاڏي ڪي گهٽو پري سمجهي گذرڻ وارن ڪي جلدي يا بي خيالي ۾ ڪنهن تار ۾ پير ڦاسڻ جي صورت ۾ مٿان ڪان ريل گذرڻ جي خطري ڪي سامهون رکڻ گهرجي ۽ ڪجھ اهڙين جڳهن تي گذرڻ خلاف قانون هوندو آهي خاص ڪري اسٽيشن تي، هنن قانونن تي عمل ڪيو ﴿15﴾ عبادت تي قوت حاصل ڪرڻ جي نيّت سان ڪوشش ڪري روزانو منو ڪلاڪ ذڪر ۽ درود ڪندي پيادل هلو ان شاءَ اللہ عَزَّوَجَلَّ صحت بهتر رهندي هلڻ جو بهتر طريقو هي آهي تہ شروع ۾ 15 منٽ تيز تيز پوءِ 15 منٽ وچٿري ۽ آخر ۾ 15 منٽ تيز قدم هلو، ائين هلڻ سان سڄي جسم ڪي ورزش ملندي، اِن شاءَ اللہ هاضمي جو نظام درست رهندو، دل جي بيمارين ۽ ٻين بيشمار بيمارين ڪان اِن شاءَ اللہ عَزَّوَجَلَّ حفاظت ٿيندي .

هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ مڪتبہ المدينہ جي شايع ٿيل ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بہارِ شریعت“ حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب ”سنّتیں اور آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر آهي.

لوٹنے رحمتیں قافلے میں چلو　　سیکھنے سنّتیں قافلے میں چلو
ہے نبی کی نظر قافلے والوں پر　　پاؤگے راحتیں قافلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب!　　صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

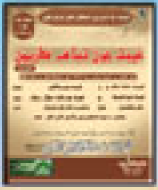

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سُنَّت جون بهارون

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ تبليغ قرآن ۽ سُنَّت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ **دعوتِ اسلامي** جي مهڪندڙ مدني ماحول ۾ بڪثرت سُنَّتون سکيون ۽ سيکاريون وينديون آهن. اوهان کي به پنهنجي شهر ۾ **دعوتِ اسلامي** جي ٿيندڙ هفتيوار سنتن ڀري اجتماع ۾ سڄي رات گذارڻ جي مدني التجا آهي. عاشقانِ رسول جي **مدني قافلن** ۾ سنتن جي تربيت جي لاءِ سفر ۽ روزانو **فڪرِ مدينه** جي ذريعي **مدني انعامات** جو رسالو ڀري ڪري هر مهيني پنهنجي شهر جي ذميدار کي جمع ڪرائڻ جو معمول بڻايو. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ ان جي برڪت سان پابندِ سنت بڻجڻ، گناهن کان نفرت ڪرڻ ۽ **ايمان جي حفاظت** جو ذهن بڻجندو، هر اسلامي ڀاءُ پنهنجو هي مدني ذهن بڻائي ته **"مون کي پنهنجي ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي آهي"** اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ پنهنجي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ **مدني انعامات** تي عمل ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ **مدني قافلن** ۾ سفر ڪرڻو آهي. اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ

مڪتبة المدينه جون مختلف شاخون

مڪتبة المدينه : فيضان مدينه آفندي ٽائون حيدرآباد	022 _ 2620122
مڪتبة المدينه : فيضان مدينه بيراج روڊ سکر	071 _ 5619195
مڪتبة المدينه : فيضان مدينه العطار ٽائون ميرپور خاص	023 _ 3514672
مڪتبة المدينه : چڪرا بازار نواب شاهه	024 _ 4362145
مڪتبة المدينه : فيضان مدينه عطار آباد (جيڪب آباد)	072 _ 2710635
مڪتبة المدينه : فيضان مدينه مارڪيٽ روڊ دادو	025 _ 4611541
مڪتبة المدينه : رابعه شاپنگ سينٽر فاروق نگر لاڙڪاڻو	074 _ 4054191
مڪتبة المدينه : نزد خضر حيات مسجد ٽنڊو شريف	

عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي
باب المدينه ڪراچي فون نمبر : 91 -90 -34921389 -021